

ODPIS

Sygn. akt VIII U 2461/16

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSO Maciej Nawrocki

Protokolant p.o. stażysty Marta Borowska

po rozpoznaniu w dniu 5 maja 2017 r. w Poznaniu

odwołania **I. D.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 08 sierpnia 2016r., znak: (...)

w sprawie **I. D.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującej prawo do emerytury w trybie art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (t.j . Dz. U. z 2016 roku, poz. 1379 ze zm.) od dnia 1 września 2016 roku,**
- 2. zasądza od pozwanego organu rentowego na rzecz odwołującej kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

SSO Maciej Nawrocki

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 sierpnia 2016 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.; dalej: ustawa emerytalno-rentowa) oraz ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2016 r., poz. 1379 ze zm.; dalej: Karta Nauczyciela), po rozpoznaniu wniosku z dnia 20 kwietnia 2016 r., odmówił I. D. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu organ rentowy stwierdził, iż wnioskodawczyni nie rozwiązała stosunku pracy oraz do dnia 31 grudnia 2008 r. nie osiągnęła 30-letniego okresu składkowego i nieskładkowego. Udowodniony staż pracy wyniósł 29 lat, 10 miesięcy i 19 dni, w tym 23 lata, 3 miesiące i 22 dni okresów składkowych oraz 6 lat, 6 miesięcy i 27 dni okresów nieskładkowych. Natomiast organ rentowy nie uwzględnił jako okresu składkowego okresu zatrudnienia od dnia 1 kwietnia 1983 r. do dnia 31 sierpnia 1983 r. w gospodarstwie rolnym (...) w K.. Na podstawie przedłożonych dowodów

w sprawie brak jest możliwości zidentyfikowania pracodawcy w celu potwierdzenia okresu ubezpieczenia. Brak także innych dokumentów potwierdzających fakt zatrudnienia w powyższym okresie. /vide: decyzja w aktach ZUS/

Dnia 6 września 2016 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, **I. D.** złożyła odwołanie od powyższej decyzji.

W uzasadnieniu odwołująca podała, iż do stażu pracy zaliczono okres studiów od dnia 1 października 1978 r. do dnia 31 marca 1983 r, a obronę pracy magisterskiej odwołująca miała dnia 6 czerwca 1983 r. Aby się utrzymać w okresie do obrony pracy magisterskiej i do momentu podjęcia pracy zawodowej, od dnia 1 kwietnia 1983 r. do dnia 31 sierpnia 1983 r. odwołująca podjęła pracę w gospodarstwie rolnym (...) w K. przy obsłudze koni. Na potwierdzenie zatrudnienia odwołująca w toku postępowania wyjaśniającego przedłożyła własne oświadczenie oraz pisemne zeznania świadków, J. S. i M. R.. Odwołująca zaznaczyła, iż art. 6 ust. 2 poz. 6 ustawy emerytalno-rentowej uznaje za okres składkowy przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w przypadku czasowego pozostawania bez pracy na obszarze Państwa Polskiego z powodu niemożliwości je otrzymania lub niemożliwości podjęcia szkolenia zawodowego. /vide: odwołanie k. 2-4 akt/

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o jego oddalenie przytaczając argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji. /vide: odpowiedź na odwołanie k. 7 akt/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

I. D. urodziła się dnia (...)

Odwołująca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

dowód: wniosek (k. 1-4 akt ZUS)

Odwołująca posiada staż pracy nauczycielskiej wynoszący 23 lata, 3 miesiące i 22 dni, na które składają się następujące okresy od dnia 1 września 1983 r. do dnia 19 grudnia 1984 r., od dnia 1 września 1985 r. do dnia 14 lutego 1988 r., od dnia 1 września 1988 r. do dnia 31 grudnia 2008 r.

bezsporne

Odwołująca pozostawała w zatrudnieniu do dnia 31 sierpnia 2016 r.

dowód: świadectwo pracy z dnia 16.09.2016 r. (k. 31)

Dnia 25 lutego 2016 r. odwołująca złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury na podstawie przepisów Karty Nauczyciela.

Rozpoznając powyższy wniosek, Zakład decyzją z dnia 8 sierpnia 2016 r. odmówił I. D. prawa emerytury z uwagi na brak co najmniej 30-letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz brak rozwiązania stosunku pracy. Wskazał również, iż nie uznał okresu pracy w gospodarstwie rolnym (...) od dnia 1 kwietnia 1983 r. do dnia 31 sierpnia 1983 r. z uwagi na brak dokumentów potwierdzających zatrudnienie w w/w okresie.

dowód: decyzja w aktach organu rentowego

W okresie od dnia 1 października 1978 r. do dnia 31 marca 1983 r. odwołująca studiowała na Akademii Rolniczej w P. na Wydziale Zootechnicznym. W trakcie studiów odwołująca mieszkała w akademiku, który jej nie przysługiwał po ukończeniu studiów. Przeprowadziła się wówczas do przyszłych teściów. Natomiast termin obrony pracy magisterskiej odwołująca miała wyznaczony na dzień 6 czerwca 1983 r. Dyplom ukończenia studiów wystawiono odwołującej dnia 9 sierpnia 1983 r.

Po ukończeniu studiów, tj. od dnia 1 kwietnia 1983 r., odwołująca podjęła zatrudnienie w gospodarstwie rolnym prowadzonym przez M. S.. Umowa została zawarta do końca sierpnia 1983 r., ponieważ od września 1983 r. odwołująca miała podjąć pracę w szkole.

Gospodarstwo było położone w K. i miało powierzchnię 2,07 ha. W gospodarstwie zajmowano się hodowlą koni na cele rekreacyjne. Było ich od 10 do 20 sztuk. Odwołująca pracowała przy zwierzętach, tj. pielęgnowała konie, czyściła je, podawała leki oraz karmę, a także wyprowadzała na padok. Prace do wykonania zlecał odwołującej M. S.. Czasami pomagał jej inny pracownik.

Odwołująca pracowała codziennie, ale miała elastyczne godziny pracy. Za wykonaną pracę otrzymywała wynagrodzenie, które wypłacał jej osobiście M. S., a jego odbiór potwierdzała na „pasku” wynagrodzenia.

O możliwości podjęcia zatrudnienia u M. S. odwołująca dowiedziała się od jego syna, J. S., z którym studiowała. Odwołująca zdecydowała się na pracę z uwagi na ślub planowany w sierpniu 1983 r. i konieczność opłacenia związanych z tym wydatków.

Dnia 1 lipca 1983 r. gospodarstwo zostało przejęte przez J. S., syna M. S., który od dnia 1 lipca 1983 r. oraz w 1984 r. opłacał składkę (...).

Od dnia 1 września 1983 r. odwołująca została zatrudniona w (...) Szkole Gminnej w K. (obecnie Zespół Szkół w S.) na stanowisku nauczyciela, na podstawie umowy o pracę zawartej w dniu 15 sierpnia 1983 r.

dowód: dokumenty w aktach organu rentowego, w tym kserokopia dyplomu, zaświadczenie Urzędu Gminy w R. z dnia 14.12.1995 r.; kserokopia indeksu (k. 5); zeznania świadków: J. S. (k. 34), M. R. (k. 34); zeznania odwołującej (k. 34)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS i aktach sądowych oraz zeznań świadków i odwołującej.

Sąd uznał za w pełni wiarygodne **dokumenty** zgromadzone w aktach sprawy oraz w aktach pozwanego organu rentowego. Przedmiotowe dokumenty zostały sporządzone przez osoby do tego powołane w ramach przysługujących im kompetencji oraz w przewidzianej prawem formie. Ich treść ani forma nie były kwestionowane przez strony procesu, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Podstawą dokonanych ustaleń faktycznych Sąd uczynił również znajdujące się w aktach kserokopie dokumentów, albowiem zawarte w nich informacje nie były kwestionowane przez strony postępowania, co pozwoliło na potraktowanie tychże kserokopii jako dowodów pośrednich istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej.

Za wiarygodne Sąd uznał **zeznania świadków** oraz **odwołującej**, albowiem były szczere, logiczne, spójne, konsekwentne, korespondowały zarówno ze sobą nawzajem, jak i dokumentami zgromadzonymi w aktach rentowych i aktach sprawy.

Z zeznań **świadka J. S.**, który był synem pracodawcy odwołującej wynika, iż odwołująca po ukończeniu studiów podjęła pracę w gospodarstwie (...) i wykonywała wszelkie prace związane z oporządzaniem koni. Jednocześnie świadek wskazał, że to on zaproponował jej pracę w gospodarstwie ojca, który poszukiwał pracownika. Potwierdził także, iż za wykonaną pracę odwołująca otrzymywała wynagrodzenie wypłacane jej osobiście przez pracodawcę oraz którego odbiór potwierdzała na pasku od wynagrodzenia.

Podobnie za w pełni wiarygodne Sąd uznał zeznania **świadka M. R.** Świadek jednoznacznie potwierdził fakt, iż odwołująca pracowała w gospodarstwie przy koniach. Świadek zapamiętał również, iż w tym czasie sam był właścicielem konia, którego trzymał w gospodarstwie (...). Do gospodarstwa przyjeżdżał wtedy 2-3 razy w tygodniu aby pojeździć na koniu. Z zeznań świadka wynika również, iż odwołująca podjęła zatrudnienie z uwagi na planowane wesele i konieczność opłacenia związanych z tym wydatków.

Sąd nie miał nadto podstaw do kwestionowania **zeznań odwołującej**. I. D. w rzeczowo i spójnie z zeznaniami przesłuchiwanych w sprawie świadków opisała wykonywane przez nią czynności w gospodarstwie, jak również ich częstotliwość. Wskazała także powody, dla których zdecydowała się na podjęcie zatrudnienia, jak również przyczyny zawarcia umowy do końca sierpnia 1983 r.

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotem sporu było to, czy organ rentowy zasadnie odmówił doliczenia odwołującej do stażu ubezpieczeniowego pracy wykonywanej w okresie od dnia 1 kwietnia 1983 r. do dnia 31 sierpnia 1983 r. w gospodarstwie (...). Bez uwzględnienia powyższego okresu pracy do stażu pracy odwołująca nie spełniłaby warunku, od którego zależy nabycie świadczenia. Z kolei doliczenie tego okresu oznaczałoby spełnienie wymogu posiadania 30 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a tym samym prawo do emerytury.

Ponieważ odwołująca nie osiągnęła wymaganego wieku 60 lat, to nie mogła nabyć prawa do emerytury na podstawie art. 24 ustawy emerytalno-rentowej.

Zgodnie z art. 46 ustawy emerytalno-rentowej mogła natomiast nabyć prawo do tego świadczenia, o ile nie przystąpiła do OFE oraz wymogi z art. 29, 32, 33 i 39 zw. z art. 46 ustawy emerytalno-rentowej spełniłaby do końca roku 2008.

Zgodnie z art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela, nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich - dwudziestopięcioletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, mogą - po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy - przejść na emeryturę.

Zgodnie z art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela, nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli:

- 1) spełnili warunki do uzyskania emerytury, określone w ust. 1, w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy emerytalno-rentowej, z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy, oraz
- 2) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

Bezsporne jest to, że I. D.:

- nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego,
- legitymuje się stażem pracy nauczycielskiej wynoszącym 23 lata, 3 miesiące i 22 dni,
- pozostawała w zatrudnieniu do dnia 31 sierpnia 2016 r. i tego dnia jej zatrudnienie ustało.

Spór dotyczył jedynie tego, czy I. D. legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym 30 lat do dnia 31 grudnia 2008 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał przy tym, że odwołująca posiada okres ubezpieczenia wynoszący 29 lat, 10 miesięcy i 19 dni. Zatem do spełnienia ostatniego z warunków brakuje jej 1 miesiąc i 20 dni.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy emerytalno-rentowej, za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. następujące okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową.

Użyte w cytowanym przepisie określenie „zatrudnienia” nawiązuje do regulacji ustawy z 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, która w art. 5 pkt 2 stanowiła, że za okresy zatrudnienia uważa się okresy pozostawania w stosunku pracy (art. 5 ust. 1) na obszarze Państwa Polskiego. Zgodnie z art. 5 ust. 1 pracownikiem w rozumieniu ustawy jest osoba pozostająca w stosunku pracy na podstawie umowy o pracę, mianowania lub powołania oraz osoba, która w związku z wyborem pozostaje w stosunku pracy na podstawie szczególnych przepisów, jak również członek lub kandydat na członka spółdzielni pracy pozostający ze spółdzielnią w stosunku pracy.

Natomiast ograniczenie czasowe na 15 listopada 1991 r. wynika z wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw, która w miejsce sformułowania „zatrudnienia lub okresu równorzędnego z zatrudnieniem” wprowadziła określenia „okresów składkowych i nieskładkowych”.

W odniesieniu do treści przywołanego powyżej art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy emerytalno-rentowej, przyjmuje się w orzecznictwie, iż nieopłacenie przez pracodawcę składek na ubezpieczenie społeczne pracownika nie może wywoływać dla tego pracownika ujemnych skutków w zakresie świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 kwietnia 1995 r. (II UK 3/95) wskazał, że okresami składkowymi w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent o zasadach ustalania emerytur i rent oraz zmianie rentowych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) są okresy zatrudnienia wykonywanego na podstawie umowy o pracę, w których istniał wynikający z art. 4 ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137) obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne. Sąd Najwyższy podkreślił, że „pracownik w obowiązującym nadal systemie opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, nie ma wpływu na wywiązywanie się pracodawcy z obowiązku opłacania tych składek, dlatego nie może ponosić ujemnych konsekwencji zaniedbań w wykonywaniu tego obowiązku przez zakład pracy oraz zaniechania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ściągania zaległych składek, do czego ZUS posiada ustawowe umocowania (art. 35 ustawy o składkach).”

W uchwale z dnia 11 maja 1994 r. (II UZP 5/94) Sąd Najwyższy uznał, iż pracownikowi, który zgłosił wniosek o świadczenie emerytalno-rentowe po dniu 15 listopada 1991 r. (po wejściu w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji...) można uwzględnić okresy zatrudnienia w rozumieniu art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) wykonywanego przed 15 listopada 1991 r., za które pracodawca nie odprowadził składek na ubezpieczenie. Sąd Najwyższy podkreślił także, iż opłacanie składek należało i należy do obowiązków pracodawcy. Na wykonanie czy też kontrolę wykonania tego obowiązku pracownik nie miał wpływu. Uzależniając prawo do świadczeń emerytalno - rentowych oraz zatrudnienia przez określony czas a nie od opłacania składek, nasz system ubezpieczenia społecznego odpowiadał bardziej systemowi zabezpieczenia społecznego, bez ekwiwalentności świadczeń w stosunku do składek.

Podobnie Sąd Najwyższy wypowiedział się m.in. w wyroku z dnia 6 kwietnia 2007 r. (II UK 185/06).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt sprawy niniejszej, Sąd uznał, iż zasadne jest uwzględnienie do stażu pracy odwołującej okresu od dnia 1 kwietnia 1983 r. do dnia 31 sierpnia 1983 r. Z zeznań odwołującej, popartych jednoznacznymi zeznaniami przesłuchanych świadków wynika, iż odwołująca w spornym okresie wykonywała pracę w gospodarstwie (...) i z tego tytułu otrzymywała należne jej wynagrodzenie. Natomiast okoliczność, iż odwołująca nie została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych, jak również to, że pracodawca nie odprowadzał należnych składek, nie może obciążać pracownika. Nie może to również stanowić przeszkody do zaliczenia tego okresu do ogólnego stażu ubezpieczeniowego odwołującej.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd na podstawie powołanych w uzasadnieniu przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 8 sierpnia 2016 r., w ten sposób, że przyznał odwołującej

prawo do emerytury poczynając od dnia 1 września 2016 r., tj. od następnego dnia, po rozwiązaniu stosunku pracy – punkt 1. sentencji wyroku.

O kosztach procesu (kosztach zastępstwa procesowego) Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w z zw. z art. 99 kpc w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804), w brzemieniu obowiązującym w dacie wniesienia odwołania i na tej podstawie zasądził od pozwanego organu rentowego na rzecz odwołującej kwotę 360 zł – punkt 2. sentencji wyroku.

/-/ Maciej Nawrocki